

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2008/101

Karar Sayısı : 2011/22

Karar Günü : 20.01.2011

R.G. Tarih-Sayı : Tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Ula Sulh Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 8.6.1942 günlü, 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu'nun 11.1.2001 günlü, 4619 sayılı Yasa'nın 4. maddesi ile değiştirilen 28. maddesinin Anayasa'nın 2. ve 5. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Ruhsatsız alkol satmak suçundan açılan kamu davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

II- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

8.6.1942 günlü, 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu'nun 11.1.2001 günlü, 4619 sayılı Yasa'nın 4. maddesi ile değiştirilen 28. maddesi şöyledir:

'Madde 28- (Değişik: 11/1/2001 - 4619/4 md.)

19 uncu maddenin birinci fıkrasına göre ruhsat almadan satış yapanlar ve aynı maddenin üç ve dördüncü fıkralarındaki esaslara uymayanlar altmış milyon Türk Lirasından altıyüz milyon Türk lirasına kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar. Bu miktarlar Maliye Bakanlığınca her yıl belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılır. Ayrıca, bu fiili işleyenlere ait işyerlerinin bir aydan üç aya kadar kapatılmasına hükmolunur.'

B- İlgili Yasa Kuralları

8.6.1942 günlü, 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu'nun 'İspirto ve İspirtolu İçkilerle Diğer Maddelerin Satışı' başlıklı 19. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

'Madde 19- (Değişik: 14/6/1984 - 3023/1 md.)

İspirto ile bira ve şarap dahil her çeşit ispiertolu içki satmak isteyenler İnhisarlar İdaresinden ruhsat almaya mecburdurlar. Bu ruhsatın esasları Maliye ve Gümrük Bakanlığınca objektif kurallar belirlenerek düzenlenecek bir yönetmelikle tespit edilir.'

3.1.2002 günlü, 4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 5728 sayılı Yasayla değişik 8. maddesi şöyledir:

'Madde 8- (Değişik: 23/1/2008-5728/498 md.)Kuruluş ve faaliyet iznini almadan tütün ve tütün mamulleri ile alkol ve alkollü içkiler üretmek üzere fabrika, tesis veya imalathane kuran ve işletenlere; işyerleri veya ikametgâhlarında söz konusu maddeleri üretenlere, satanlara veya satışa arz edenlere bir yıldan üç yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adlî para cezası verilir. Ancak, hükmolunan adlî para cezasının miktarı üretilmiş tütün ve tütün mamulleri ile alkol ve alkollü içkiler piyasa değerinin on katı tutarından az olamaz. Bu hüküm 6 ncı maddenin ikinci ve üçüncü fıkrasına aykırı hareket edenler hakkında da uygulanır.

Satış belgesi almadan satış yapanlara, mahalli mülki amir tarafından satışa arzettiği ve sattığı mamullerin piyasa değerinin iki katı kadar idarî para cezası verilir. Ancak, verilecek idarî para cezasının miktarı, üçyüz Türk Lirasından az olamaz.'

3.1.2002 günlü, 4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 5752 sayılı Yasayla değişik 'Cezai Hükümler' başlıklı 8. maddesinin beşinci fıkrasının (g) bendi şöyledir:

'Madde 8- (Değişik: 3/4/2008-5752/3 md.)

g) Kurumdan satış belgesi almadan tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkilerin toptan satışını yapanlara ellibin Yeni Türk Lirası; perakende satışını yapanlara ise beşbin Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir.'

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımlarıyla 20.11.2008 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu ve ilgili görülen Yasa kuralları, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırsa, bu hükmün iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için, elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralın o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak yasa kuralları ise davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikteki kurallardır.

Başvuran Mahkeme, 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu'nun 28. maddesinin iptalini istemektedir.

4250 sayılı Yasa'nın 19. maddesinin birinci fıkrasında ispiro ile bira ve şarap dahil her çeşit ispiroto içki satmak isteyenlerin İnhisarlar İdaresinden ruhsat almaya mecbur oldukları; itiraz konusu kuralda ise bu mecburiyete uymayanların adli para cezası ile cezalandırılacakları ve bu fiili işleyenlere ait işyerlerinin bir aydan üç aya kadar kapatılmasına hükmolunacağı belirtilmiştir.

4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 8. maddesindeki satış belgesi almadan alkol satışı yapma suçunun cezalandırıldığı kural, Anayasa Mahkemesi'nin 19.1.2006 gün ve Esas: 2005/99, Karar: 2006/8 sayılı kararı ile iptal edilmesinden sonra ilk olarak 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı, daha sonra 3.4.2008 gün ve 5752 sayılı Yasayla değiştirilmiş ve bu suçu işleyenlerin idari para cezası ile cezalandırılacakları belirtilmiştir.

Bu durumda satış belgesi almadan alkol satma suçunun, unsurlarının aynı olmasına rağmen hem 4250 sayılı hem de 4733 sayılı Yasa'nın anılan maddelerinde farklı şekilde cezalandırıldığı anlaşılmaktadır. Ancak ceza hukuku ilkelerine göre, bir fiilden dolayı kişinin birden fazla ceza ile cezalandırılması söz konusu olamaz. Buna göre somut olayda, sonradan yürürlüğe giren ve satış belgesi almadan alkol satma suçunu düzenleyen 4733 sayılı Yasa hükümlerinin kendi içerisinde lehe yasa değerlendirmesi de yapılarak uygulanması gerekeceğinden itiraz konusu kural, bakılmakta olan davada uygulanacak kural değildir. Başvurunun, Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

V- SONUÇ

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- 8.6.1942 günlü, 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu'nun, 11.1.2001 günlü, 4619 sayılı Kanun'un 4. maddesiyle değiştirilen 28. maddesinin, itiraz başvurusunda bulunan Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu maddeye ilişkin başvurunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

20.1.2011 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Haşim KILIÇ	Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Ahmet AKYALÇIN

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

Fettah OTO

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Serruh KALELİ

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Üye

Alparslan ALTAN

Üye

Burhan ÜSTÜN

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Hicabi DURSUN

Üye

Celal Mümtaz AKINCI